

Vastineen antaminen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta vuodelta 2025

KHALL 07.09.2026 § 168

Valmistelija

Kunnanjohtaja Minna Nikander puh. 050 340 0956
Hallintojohtaja Hanna Salminen puh. 050 336 2534
Hallintosihteeri Annika Rauma puh. 050 4436 880

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

Kunnanvaltuusto käsitteli kokouksessaan 17.6.2026 tarkastuslautakunnan arviointikertomusta vuodelta 2025.

Valtuusto on pyytänyt kunnanhallituksen vastinetta arviointikertomuksessa olleista havainnoista. Hallintosäännön 73 §:n mukaisesti kunnanhallitus antaa vastineensa kunnanvaltuustolle arviointikertomuksesta syyskuun 2026 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota seuraaviin asioihin:

1. Valtuuston hyväksymät strategiset mittarit:
 - kuntalaisten hyvinvointi paranee – onko ja millä mittareilla kuntalaisten hyvinvointi on parantunut? Millä voidaan mitata, ei ole ollut käytössä sellaisia mittareita, joilla voitaisiin arvioida
 - toisen asteen opiskelijoiden määrä kasvaa- mikä on vuoden 2025 tilanne verrattuna aiempaan? Opiskelijoiden määrä on kasvanut
 - yritysten ja työllisten määrä kasvaa – mikä on vuoden 2025 tilanne verrattuna aiempaan? Valitettavasti työttömien määrä kasvoi, yrityksiä väheni ja työllisten määrä väheni.
2. Investointimenoksi oli ennakoitu talousarviossa 0,928 miljoonaa euroa ja tilinpäätöksessä se oli 0,767 miljoonaa euroa. Tämä on talouden tasapainottamisen kannalta hyvä, mutta kuinka kauan voidaan tiukalla linjalla jatkaa?
Ei voida jatkaa tällä linjalla kovin kauaa, sillä kiinteistöjen korjausvelka kasvaa muuten liian suureksi. Ensi vuoden talousarvioon varataan 72.500 euroa kiinteistöjen pikku remontteja varten
3. Sivistystoimen vastuualue:
 - sivistyslautakunta päättää keväällä seuraavan lukuvuoden tuntikehyksen käytöstä. Miten lautakunta seuraa tuntikehyksen toteutumisesta? Mikäli ja kun tuntikehyksessä ylitetään esim. erityistehtävien osalta virkaehtosopimuksen mukaiset määräykset, kirjataanko niiden osalta perustelut lautakunnan käsittelyssä pöytäkirjoihin? Odottaa vastausta:
Sivistyslautakunnan vastaus: Sivistyslautakunta seuraa tuntikehyksen käyttöä talouden toteuman yhteydessä. Tuntikehysten tarkempi seuranta on osa sivistystoimen operatiivista johtamista, jossa vastuu on ensisijaisesti rehtoreilla ja sivistysjohtajalla. Opettajien lukuvuoden työjärjestykset tehdään tuntikehyspäättöksen pohjalta. Tuntikehys laaditaan siten, että opetukseen varattu työmäärä vastaa mahdollisimman tarkasti opetustarvetta. Mahdolliset kouluarjen lisätarpeet katetaan sisäisillä järjestelyillä oppilaitoksen kokonaistuntikehyksen sisällä. Rehtorit seuraavat työntekijöiden työn suorittamista virkamääräyksessä tai työ sopimuksessa sovitun mukaisesti. Opettajalla, jolla on tuntikehykseen laskettu työmäärä esim.

24 vvt, on hänellä työmäärä vahvistettuna virkamääräyksessä sekä työjärjestyksessä vastaavan suuruisena. Erityistehtävien osalta on käyty yhteistä keskustelua rehtoreiden kesken ja laajemmin sivistystoimessa, jotta linja olisi yhtenäinen eri oppilaitoksissa. Mikäli tuntikehyksessä ylitetään virkaehtosopimuksen mukaiset määräykset, ylitysten perusteet kirjataan työmäärätaulukoihin ja opettajien lukuvuosittaisiin palkkaperusteisiin. Perusteina voivat olla esim. opetuksen järjestäminen, oppilas- ja opiskelijamäärät, erityistehtävien laajuus tai lainsäädännölliset velvoitteet, kuten perusopetuksen tuen uudistus ja lukion erityisopetusta koskevat muutokset. Ylitykset huomioidaan tuntikehyksen seurannassa sekä seuraavan lukuvuoden valmistelussa.

Perustelut dokumentoidaan rehtorin esitykseen ja sisällytetään päätöksenteon tausta-aineistoon. Mikäli kysymys koskee erityisesti perusopetuksessa luokanvalvontatyötä yhdysluokassa vuosiluokan 6 osalta, on 1.8.2025 voimaan tullut OVTES toteaa (Osio B, 14a §), että kuudenneksi vuosiluokaksi katsotaan myös yhdysluokka, jos oppilaista vähintään 2/3 on 6.vuosiluokan oppilaita. Muilta osin yhdysluokan rinnastaminen 6. vuosiluokkaan on kunnan päätettävissä. Lukuvuoden 25-26 osalta luokanvalvontalisä on maksettu myös 5.- 6.yhdysluokkien opettajaviranhaltijoille, vaikka suhdeluku ei ole täyttynyt. Vaikka OVTES:n 2/3-sääntö ei muodollisesti täytyisi, työn sisältö, vastuu ja kuudesluokkalaisten ohjaukseen liittyvät tehtävät ovat käytännössä lähes vastaavat kuin korvaukseen oikeuttavassa luokassa. Tämän vuoksi korvauksen maksaminen nähdään perusteltuna oikeudenmukaisuuden, työn vaativuuden ja henkilöstöjohtamisen näkökulmasta. Erilaiset käytännöt asettaisivat erityisesti oppilaat, mutta myös opettajat eriarvoiseen asemaan kunnassamme. Luokanvalvontalisä koskettaa tässä kohtaa kahta palkansaajaa. Aiemmin korvauksia ei ole maksettu ja tämä on uusi käytäntö, jonka kirjauksia ja perusteluja ko. linjauksiin ei ole kirjattu. Jatkossa tarkistamme menettelyn perusteita tarkemmin.

- pöytäkirja 14.8.2204 § 103 Sponsorointihakemus Sibanye-Stillwaterin Keliber -litiumhankkeelle – onko sponsorointihakemukseen tullut vastausta ja minkälainen? Odottaa vastausta.

Yhtiön yhteyshenkilö Karin Tynelius (VP Stakeholder Relations and Communication) on ilmoittanut sähköpostitse 31.3.2026, että yhtiö sitoutuu rahoittamaan hankettamme yhteensä 5000 €:lla. Asiasta on laskutettu emoyhtiötä 13.5.2026. Kokonaishanke supistui alkuperäisestä, mutta säätiö jätti mahdollisuuden jatkohankkeille asiassa.

4. Kunnanhallituksen ja valtuuston vastuualue:

- kunnanhallituksen pöytäkirja 6.5.2025 § 105, verkossa olevassa pykälän otsikossa ei ole mitään linkkiä asiaan. Onko jäänyt linkki laittamatta, eli virhe? jos ei niin asiassa tulisi olla syy, miksi asia ei ole julkinen.
Asia ei ole julkinen, salassapitoperuste on jäänyt vahingossa pois. Linkit muodostuvat automaattisesti, eikä se ole jäänyt laittamatta. Kiinnitetään jatkossa paremmin huomiota salassapitomerkitöihin siten, että niissä näkyy aina myös lain mukainen salassapitoperuste.
- kunnanhallituksen pöytäkirja 26.5.2025 § 136, kunnanhallituksen päätös poikkeaa sivistyslautakunnan esityksestä. Poikkeavan päätöksen perusteluista ei ole millään tavalla esitetty. Lautakunnan päätöksestä poikkeava päätös olisi syytä perustella.

Edellisenä lukuvuonna oli kunnan linjaus, että opettajien ma. sopimukset alkavat vasta veso-päivästä.

- kunnanhallituksen pöytäkirja 26.5.2025 § 138, kunnanhallituksen päätös poikkeaa kunnanjohtajan esityksestä. Poikkeavan päätöksen perusteluita ei ole millään tavalla esitetty. Päätöstä täydennettiin yhdellä stipendillä.
- kunnanhallituksen pöytäkirja 3.11.2025 § 238, kunnanhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun. Päätös on erilainen, kuin esitys, mutta päätöstä ei ole millään tavalla perusteltu. Em. perustelemattomia päätöksiä on silloin tällöin. Päätöksissä tulisi olla toiminnan läpinäkyvyyden turvaamiseksi perusteluja. Kunnanhallitus halusi tarkentaa liitteenä ollutta kauppakirjaluonnosta.
- Kunnanhallituksen pöytäkirja 21.10.2025 § 221 – liite ei aukea, järjestelmä ilmoittaa ”Not found”. Ilmeinen järjestelmävirhe, uudelleen julkaisukaan ei tuonut liitettä näkyville. Liitteen saa pyytämällä sitä kunnanvirastosta.

5. Aikaisempien vuosien huomiot

- Kunnan kiinteistöjen poistoajat ovat tekniseen ikään verrattuna liian pitkiä, jolloin tasearvot ovat muodostuneet ylisuuriksi verrattuna reaaliarvoon. Tasearvoja olisi pitänyt pienentää v. 2016, jolloin uusi kirjanpito-ohje on tullut voimaan tältä osin. Lisäksi kiinteistöjen korjauksia joudutaan tekemään investointeina, koska käyttötaloudessa ei ole riittävästi rahaa. Tämä vääristää lisäksi kiinteistöjen arvoja yläkanttiin. Miten kunnanhallitus aikoo asiaan reagoida? Odottaa vastausta.
Ensi vuoden talousarvioon on varattu kiinteistöjen pieniin korjauksiin lisärahaa.
- Kunnanhallituksen pöytäkirja 18.9.2023 § 172 luottokortin hankinta johtoryhmän viranhaltijoille. Pykälässä päätetty myöntää luottokortit johtoryhmän viranhaltijoille (aiemmin pelkästään kunnanjohtajalla). Päätöksenä, että kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjetta päivitetään vastaavasti. Esitystä ei ole tehty kunnanvaltuustolle 12/23, eikä myöskään 3/24 mennessä. Kunnanhallituksen kokous 8.9.2025 sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen korjaus ja päivitys tulossa syksyllä 2025. Odottaa vastausta.
Ohje on työn alla.
- Kaustisen kunnan maapoliittinen ohjelma jäi hallituksessa pöydälle 4.2.2019, asiaa ei ole tuotu uudelleen kunnanhallituksen käsittelyyn eikä sitä ole aiemmissa toimielimissä otettu uudelleen käsiteltäväksi. Hyvän hallintotavan mukaisesti pöydälle jääneet asiat tulisi valmistella pikaisesti uuteen käsittelyyn. Kunnanhallituksen kokous 8.9.2025 Kaustisen kunnan maapoliittinen ohjelma päivitetään alkuvuonna 2026. Mikä on asian tilanne? Milloin on valmis? Odottaa vastausta.
Maapoliittinen ohjelma on valmistelussa.

Muut havainnot

- musiikkilukion erityistehtävän saaman korvauksen poistuttua, olisi jatkossa mielenkiintoista saada laskelma, paljonko kunnan kustannukset tästä ei-lakisääteisestä, mutta kunnan imagolle tärkeästä palvelusta on eli kokonaiskustannukset vähennettynä valtionosuudella.
- tilinpäätöskohdassa 1.1.3 on harhaanjohtava otsikko ”Kotimaan tilanne”
- tilinpäätösasiakirjan Teknisen toimen -osiosta ilmeisesti puuttuu osa henkilöstötaulukkoista.

Teknisen lautakunnan vastaus: Tekninen toimi tarkistaa henkilöstötaulukot, suurimmalle osalle on henkilöstötaulukot olemassa, mutta kustannuspaikoille, joiden osalta työajan käyttö on vähäistä ja hankala arvioida, ei ole taulukoita. Taulukot kuitenkin tarkistetaan ja esitystapaa parannetaan. Tavoitteiden osalta mittareiden määrää lisätään tulevaan talousarvioon ja tarkastellaan olemassa olevien mittareiden tarkoituksenmukaisuutta ja selkeyttä.

- henkilöstökertomuksesta osiossa 3.1 työtapaturmat puuttuu päätöksentekotaulukosta toimitelinten nimet.

Yhteenveto:

- talous ja elinvoima: Kunnan lainakanta on edelleen erittäin korkea (7.235 €/asukas), vaikka se laski hieman. Investoinnit alittivat talousarvion, mikä tuki talouden tasapainottamista.
- Henkilöstö ja sivistys: henkilöstön työtyytyväisyys nousi 6 % (3,74/5) ja sivistystoimen sairauspoissaolot laskivat merkittävästi. Koko kunnan tasolla sairauspoissaolot (18,8 pv/htv) ovat kuitenkin edelleen selvästi kunta-alan keskiarvoa korkeammat.
- Hallinto- ja avoimuus: toimintakertomuksen laatu arvioitiin hyväksi ja avoimeksi. Tarkastuslautakunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota tarpeeseen päivittää strategiset mittarit uuden strategian mukaisiksi ja parantaa pöytäkirjamerkintöjen täsmällisyyttä (mm. salassapitoperusteet ja otto-oikeusajat). Strategiset mittarit käydään läpi tulevan talousarvion yhteydessä uuden strategian mukaisesti. Pöytäkirjamerkintöjä täsmennetään. Kuntalain 92 §:n mukaisesti ottopäätöksen voi tehdä kunnanhallitus kokouksessaan, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintosäännössä määrätty kunnan muu viranhaltija. Varapuheenjohtaja voi käyttää otto-oikeutta puheenjohtajan ollessa estynyt. Missään tapauksessa päätös, johon mahdollisesti haluttaisiin otto-oikeutta käyttää, ei mene ns. ohitse. Hallitus ei kuitenkaan voi muuta kuin todeta, että otto-oikeus aika on hallituksen osalta kulunut umpeen ja merkitä asiat tiedokseen. Näissä tapauksissa otto-oikeusasian ovat harkinneet em. luottamushenkilöt tai viranhaltijat.
- Tulevaisuuden haasteet: Kiinteistöjen tasearvojen ja reaaliarvojen kohtaamattomuus sekä pitkät poistoajat vaativat kunnanhallitukselta toimenpiteitä. Lisäksi varautuminen poikkeusoloihin ja muuttuvan väestörakenteen tuomat paineet palveluille edellyttävät jatkuvaa seuranta. Poistosuunnitelman uusiminen käynnissä ja uusi poistosuunnitelma tuodaan sen valmistuttua toimitelinkäsittelyyn.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kunnanhallitus antaa valtuustolle yllä olevan mukaisen vastineen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta.

Päätös

Hyväksyttiin.

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

Neutraali

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Päätös
